

Paraisten kaupungin esiopetuksen oppilashuolto- suunnitelma

Johdanto	3
1 Oppilashuoltopalvelujen tarve ja saavutettavuus	3
1.1 Oppilashuoltopalvelujen tarve	3
1.2 Käytävissä olevat oppilashuoltopalvelut	4
2 Esiopetusyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi	5
2.1 Yhteisöllinen oppilashuolto	5
2.2 Yksikkökohtaisen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	6
3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi yksilökohtaisessa oppilashuollossa	6
3.1 Lapsen ohjaaminen oppilashuoltopalvelujen piiriin	7
3.2 Monialainen asiantuntijaryhmä	7
3.3 Yksilökohtaisen oppilashuollon dokumentointi	8
3.4 Lapsen erityisruokavalio ja lääkitys	8
4 Yhteistyö lasten, huoltajien, henkilökunnan ja muiden toimijoiden kanssa	8
5 Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	9
5.1 Kiusaamista ehkäisevä suunnitelma	9
5.2 Kriisisuunnitelma	9

Johdanto

Oppilashuollolla tarkoitetaan lapsen oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetuksessa. Lapsella on oikeus saada maksutta oppilashuolto, jota esiopetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuoltotyössä huomioidaan lapsen etu.

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä lasten ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoito on sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista työtä. Yhteisöllisessä oppilashuollossa edistetään esiopetusryhmän hyvinvointia ja oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, järjestetään yhteisöllistä toimintaa ja huolehditaan kodin ja esiopetuksen välisestä hyvästä yhteistyöstä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoillossa seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Opetuksen järjestäjä seuraa oppilashuoltosuunnitelman toteutumista esiopetusyksiköissä moniammatillisen oppilashuollon ohjausryhmän eli MONA-ryhmän (moniammatillinen ryhmä) kautta. MONA-ryhmä koostuu kasvatusta ja koulutustoimialan, elinvoimatoimialan ja hyvinvointialueen edustajista sekä muiden viranomaisten asiantuntijoista. MONA-ryhmä toimii monialaisena ohjausryhmänä, joka vastaa opetuksen järjestäjän oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Opetuksen järjestäjän oppilashuoltosuunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyy. Oppilashuoltosuunnitelmaa päivitetään kerran valtuustokauden aikana.

Tässä suunnitelmassa käytetään käsitteet lapsi, esiopetus ja esiopetusyksikkö.

1 Oppilashuoltopalvelujen tarve ja saavutettavuus

1.1 Oppilashuoltopalvelujen tarve

Paraisten kunta-alueella esiopetusta järjestetään päiväkodeissa sekä Nilsbyn koulussa ja Kirjala skolanissa. Korppoon, Houtskarlin ja Iniön kunta-alueilla esiopetus järjestetään päiväkodissa. Nauvon kunta-alueella ja Utössä esiopetus järjestetään koulussa. Maantieteellisesti hajanainen alue, pitkät etäisyydet ja päiväkotien määrä otetaan huomioon oppilashuoltopalvelujen resursoinnissa.

Joidenkin esiopetusyksiköiden pienuudesta johtuen tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten määrää esiopetusyksikköä kohden ei eritellä, annetaan ainoastaan kokonaismäärä. Tehostettua tukea saavia lapsia on yhteensä 18 ja erityistä tukea saavia lapsia 14 (20.9.2023).

Oppilashuollon henkilöstö osallistuu sekä esiopetuksen yhteisölliseen ja yksikkökohtaiseen oppilashuoltoon. Siksi on tärkeää, että ennaltaehkäisevä työ otetaan huomioon, kun resursoidaan oppilashuollon henkilöstöä.

1.2 Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Varhan kaksikielisen palvelualueen 4, johon Parainen kuuluu, paikallisiin oppilashuoltopalveluihin kuuluvat terveydenhuoltopalvelut, 5,5 henkilötyövuotta, lääkäripalvelut, 1,5 henkilötyövuotta, koulukuraattoripalvelut, 4,5 henkilötyövuotta ja psykologin palvelut, 4,5 henkilötyövuotta (20.9.2023). Palvelut jakautuvat Paraisilla, Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa ja Iniössä järjestettävän ruotsin- ja suomenkielisen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kesken.

Ennen jokaista toimintavuotta Varha päivittää listan käytettävissä olevista resursseista.

Oppilashuolto Paraisilla täyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen- THL:n suositukset keskimääräisestä lapsimäärästä ammattiryhmää kohden kaikissa ammattiryhmissä.

Koulukuraattori: Koulukuraattorin työn tavoitteena esiopetuksessa on ehkäistä, edistää ja tukea hyvinvointia ja sosiaalisia taitoja esiopetuksessa. Työtapoihin voi sisältyä havainnot ryhmässä, ryhmätoiminta, yksilökohtaiset keskustelut lapsen kanssa, asiantuntijaryhmätyö ja esiopetushenkilöstön ohjaus. Koulukuraattori voi yhdessä huoltajien kanssa keskustella kasvatukseen ja vanhemmuuteen liittyvistä asioista sekä tarvittaessa ohjata perheitä muihin palveluihin.

Koulukuraattori on esiopetuksen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän (kts luku 2.2) asiantuntijajäsen.

Psykologi: Psykologi osallistuu esiopetuksen yhteiseen oppilashuoltoon ja tuo siihen oman asiantuntijuutensa. Tarvittaessa psykologi tekee yhteistyötä esimerkiksi muun oppilashuoltohenkilöstön, muiden perhepalvelujen tai vastaavien osapuolten kanssa.

Jos huoltaja tarvitsee psykologin palveluja lastaan koskevissa asioissa, hän voi ottaa yhteyttä suoraan psykologiin tai konsultoida ensin esimerkiksi esiopetushenkilöstöä, lastenneuvolaa tai terveyskeskuslääkärinä. Lähetettä ei tarvita. Keskustelut ovat luottamuksellisia ja vapaaehtoisia. Tavoitteena on havaita lapsen ongelmat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja löytää yhdessä perheen kanssa tuki ja voimavarat, joita lapsi ja perhe tarvitsevat selvitäkseen vaikeuksistaan. Tavanomaisia syitä yhteydenottoon:

- Lapsen emotionaalisissa ja/tai sosiaalisissa valmiuksissa on ongelmia.
- Viiveet lapsen kehityksessä ja esimerkiksi oppimisvaikeudet, hahmottamisvaikeudet, tarkkaavaisuushäiriöt tai kieleen liittyvät ongelmat.
- Elämän kriisitilanteet tai muutokset perheessä tai sen ulkopuolella heijastuvat lapseen.
- Perheelle sattuu traumaattinen onnettomuus.
- Vanhemmat tarvitsevat tukea lapsen normaaliin kehitykseen liittyvissä haasteissa, kuten herkkyyks, uhma tai vilkkaus.

Psykologi on esiopetuksen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän asiantuntijajäsen.

Lastenneuvolan terveydenhoitaja: Terveystarkastaja tekee terveystarkastuksen, kun lapsi on kuusivuotias. Terveystarkastuksen tavoitteena on tukea koko perheen hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä vanhemmuutta. Terveystarkastuksen yhteydessä toteutetaan tarvittaessa kartoitus esiopetusikäisen lapsen neurologisesta kehityksestä. Keskustelunaiheina ovat lapsen kasvu ja kehitys, ruokatottumukset, molemminpuoliset sosiaaliset suhteet ja kasvatuskysymykset. Lapsen terveystiedot ja jatkotoimenpiteitä koskevat suunnitelmat siirretään kouluterveydenhuoltoon.

Lastenneuvolan terveydenhoitaja on esiopetuksen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän asiantuntijajäsen.

2 Esiopetusyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi

2.1 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuollossa seurataan, arvioidaan ja kehitetään esiopetusyksikön ja esiopetusryhmien hyvinvointia. Tavoitteena on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja esteetön ympäristö. Yhteisöllisen oppilashuollon kehittämistyötä tehdään yhteistyössä varhaiskasvatuksen, lastenneuvolan ja muiden lasten hyvinvoinnin parissa työskentelevien kanssa.

Esiopetushenkilöstö kantaa päävastuun esiopetusyhteisön hyvinvoinnista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultointi on tärkeä osa oppilashuoltoa. Huoltajille annetaan tietoa käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista. Lisäksi löytyy tietoa Wilmassa, kaupungin kotisivulla (www.parainen.fi) ja Varhan kotisivulla (www.varha.fi). Huoltajia myös ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja.

On tärkeää että lapset ja huoltajat osallistetaan ja että yhteistyössä edistetään oppilashuoltoon liittyviä asioita. Myös muut lasten hyvinvointia edistävät viranomaiset ja toimijat otetaan mukaan työhön. Lasten ja huoltajien osallistaminen yhteisöllistä oppilashuoltoa koskeviin asioihin vahvistaa hyvinvointia. Tavoitteena on yhteenkuuluvuuden, huolenpidon ja avoimen viestinnän kehittäminen esiopetuksessa, mikä edesauttaa myös ongelmien ennalta ehkäisyä ja niiden tunnistamista esiopetuksessa.

Lapsella on oikeus turvallisiin oppimisympäristöihin, joihin kuuluvat niin psyykinen, fyysinen kuin sosiaalinenkin turvallisuus. Toiminnan järjestämisen lähtökohtana on lasten ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Kaikilla esiopetusyhteisön aikuisilla on yhteisesti vastuu lasten hyvinvoinnista. Tämä edellyttää yhteisiä linjauksia, jotka laaditaan ja dokumentoidaan ryhmän suunnitelmaan / laadun avaimiin. Esiopetuksen viihtyvyyssäännöt laaditaan yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa.

Kiusaamisen vastaisen toimintasuunnitelman (hyväksytty sivistyslautakunnassa 17.6.2019) mukaan esiopetuksen henkilöstön tulee työskennellä määrätietoisesti tunnistaakseen kiusaamisen ja ennaltaehkäistääkseen sitä, sekä kiusaamisen ilmetessä puuttua siihen systemaattisesti.

Yhteisölliseen oppilashuoltoon kuuluu myös kiinteistöstä sekä toimitiloista ja -välineistä huolehtiminen. Lisäksi siihen sisältyvät esikoulun kuljetuksia, tietoturvallisuutta ja tapaturmien ehkäisyä koskevat toimintatavat. Kun esiopetus järjestetään koulussa, otetaan myös esiopetus huomioon kouluympäristön ja kouluhyvinvoinnin tarkastuksissa. Jokaisessa yksikössä on nimetty turvallisuusvastaava. Erilaisille retkille, joissa lapset liikkuvat esiopetusyksikön alueen ulkopuolella, laaditaan erillinen retkisuunnitelma, jonka päiväkodin johtaja hyväksyy. Ympäristöterveysviranomaisen tarkastaa ja arvioi esiopetusympäristön kolmen vuoden välein. Tekniset tukipalvelut tarkastaa piha-alueet neljä kertaa vuodessa.

2.2 Yksikkökohtaisen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koska esiopetusryhmät ovat pieniä ja niiden sijoituspaikka voi vaihdella eri vuosina, Paraisten kunta-alueella toimii yhteisöllinen kaksikielinen oppilashuoltoryhmä. Nauvon ja Iniön esiopetusryhmät kuuluvat kunkin koulun oppilashuoltoryhmään.

Esiopetuksen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän keskeisin tehtävä on esiopetusyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Esiopetuksen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään 1–3 kertaa toimintavuoden aikana. Esiopetuksen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmä ei käsittele yksittäisiä lapsia koskevia asioita.

Esiopetuksen yhteisöllistä oppilashuoltoryhmää johtaa päiväkodin johtaja ja siihen kuuluu lisäksi esiopetuksen opettaja, terveydenhoitaja, koulukuraattori, psykologi ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Ryhmän kokoonpano voi vaihdella käsiteltävän asian mukaan. Asiantuntijoita voidaan kuulla tarvittaessa.

3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi yksilökohtaisessa oppilashuollossa

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää lapsen kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeää on myös varhaisen tuen varmistaminen ja ongelmien syntymisen ehkäisy. Lasten yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon oppilashuoltopalveluiden suunnittelussa ja esiopetuksen arjessa.

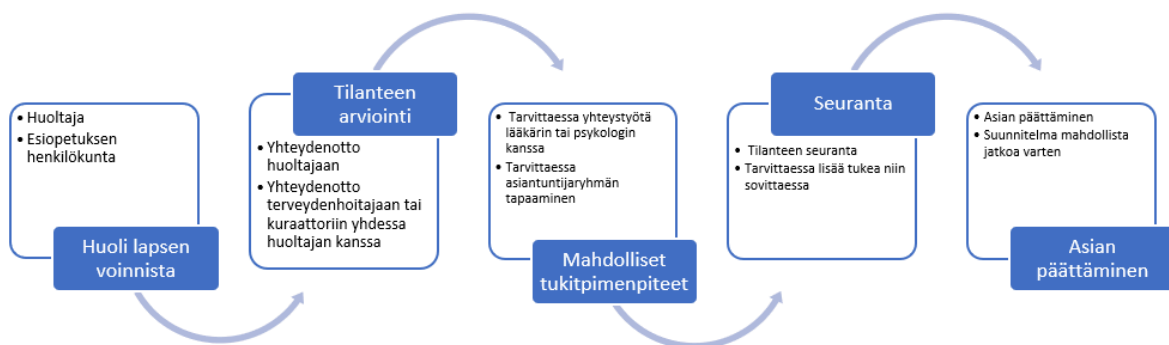
Yksikkökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluvat terveydenhuollon palvelut, yksittäisen lapsen psykologi- ja kuraattoripalvelut tai monialaisen yksilökohtaisen oppilashuollon toimet, joista päätetään asiantuntijaryhmässä.

Yksilökohtainen oppilashuolto edellyttää aina huoltajan suostumusta. Yksilökohtaisessa oppilashuollossa on tärkeää tukea huoltajien osallisuutta ja kuulla heidän mielipiteitään. Lapsen osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja edellytystensä mukaisesti.

Lapsella on oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun kuraattorin tai psykologin kanssa seitsemän työpäivän sisällä pyynnöstä. Mikäli asia on kiireellinen, lapsella on oltava mahdollisuus tukikeskusteluun samana tai seuraava päivänä. Asian kiireellisyyden ratkaisee asiantuntija.

3.1 Lapsen ohjaaminen oppilashuoltopalvelujen piiriin

Kun lapsen hyvinvoinnista syntyy huoli, otetaan yhteyttä lapsen huoltajaan, jonka on annettava suostumuksensa lapsen ohjaamiseen esiopetuksen kuraattorille, terveydenhoitajalle tai psykologille. Suullinen suostumus riittää. Asiantuntijakokouksessa tarvitaan huoltajien kirjallinen suostumus oppilashuollon palveluihin (katso liite). Asiantuntijaryhmän kokous dokumentoidaan Wilman muistiovälilehdelle. Oppilashuollon henkilökunta dokumentoi voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti. Mahdolliset tukitoimenpiteet aloitetaan ja tilannetta seurataan sovitusti.

Kuva 1. Yksilökohtaisen oppilashuollon prosessikuvaus

3.2 Monialainen asiantuntijaryhmä

Käsiteltäessä yksittäistä lasta tai tiettyä lapsiryhmää koskevaa oppilashuoltoasiaa koolle kutsutaan monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kutsuu koolle lapsen tilanteesta huolissaan oleva henkilö. Kutsussa tulee ilmetä kokouksen ajankohta, paikka, asiaa jota käsitellään ja kokouksen osallistujat. Kirjallinen suostumus lomake täytetään kokouksen yhteydessä ja Wilmaan tehdään myös kirjaus asiantuntijakokouksen dokumentoinnin yhteydessä. Asiantuntijaryhmä selvittää tuen tarpeen ja järjestää oppilashuoltopalvelut lapselle tai lapsille. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön tekemään kirjaukset. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

Asiantuntijaryhmän jäseniä voivat olla esimerkiksi

- koulukuraattori
- terveydenhoitaja
- psykologi
- ryhmän opettaja/sosionomi
- muita asiantuntijoita (edellyttää tapauskohtaista kirjallista suostumusta)
- lapsen huoltajat.

3.3 Yksilökohtaisen oppilashuollon dokumentointi

Yksilökohtaisen oppilashuollon dokumentointi toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 21 §:n mukaisesti oppilashuoltokertomuksessa. Opetuksen järjestäjä vastaa tästä rekisteristä. Paraisten esiopetustoiminnassa monialaisen asiantuntijaryhmän yksilökohtaisen oppilashuoltotyön dokumentointiin käytetään Wilman muistiovälilehteä. Oppilashuoltokertomuksen laatimisesta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain 20 §:ssä.

Terveydenhuollossa yksilökohtaiset toimenpiteet kirjataan potilaskertomuksiin. Oppilashuollon koulukuraattori tekee yksilökohtaista työtä koskevat kirjaukset sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) mukaisesti.

3.4 Lapsen erityisruokavalio ja lääkitys

Jos lapsi tarvitsee erityisruokavaliota terveyssyistä, huoltajan on pyydettävä terveydenhoitajalta tai lääkäriltä todistus. Todistus toimitetaan päiväkodin johtajalle. Päiväkodin johtaja antaa lisäksi todistuksesta kopion ruokapalveluun.

Jos huoltaja toivoo lapselleen erityisruokavaliota eettisistä syistä, on täytettävä ”Ruokavalioilmoitus”- lomake. Lomakkeen saa päiväkodin johtajalta, jolle se myös palautetaan.

Opetuksen järjestäjällä on hyväksytty Paraisten kaupungin lääkehoitosuunnitelma varhaiskasvatuksessa (2018), jossa noudatettavat toimintatavat on kuvattu. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

4 Yhteistyö lasten, huoltajien, henkilökunnan ja muiden toimijoiden kanssa

Tämän suunnitelman laatimista varten asetettuun työryhmään on kuulunut hallinnon ja oppilashuollon edustajia ja esiopetuksen henkilöstöä on kuultu.

Huoltajat voivat vaikuttaa oppilashuoltotyöhön ja olla osallisia siinä käydessään vuoropuhelua esiopetuksen henkilöstön kanssa.

Huoltajille tiedotetaan oppilashuoltotyöstä muun muassa tiedotteissa, mahdollisissa vanhempainkokouksissa tai muissa keskusteluissa vanhempien kanssa.

Oppilashuoltosuunnitelma on huoltajien saatavilla Wilmassa ja kaupungin verkkosivuilla www.parainen.fi.

Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti info- ja keskustelutilaisuuksia. Uutta työntekijää perehdyttäessä päiväkodin johtaja tai nimetty henkilö tekee selkoa esiopetuksen oppilashuoltotyöstä.

Esiopetuksen henkilökunta ja oppilashuoltohenkilöstö tekevät yhteistyötä lapsen oppimiseen, hyvinvointiin ja kehitykseen liittyen. Esiopetuksen henkilöstö voi konsultoida oppilashuoltohenkilöstöä asioissa, jotka koskevat pedagogisia ratkaisuja tai tukimuotoja. Oppilashuoltohenkilöstöä voidaan kutsua asiantuntijoiksi esiopetuksen pedagogiseen tukiryhmään.

Moniammatillinen MONA-ryhmä käsittelee asioita oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:n nojalla. Ryhmä vastaa kunnan hyvinvointikertomuksen seurannasta siltä osin kuin se koskee lapsia ja nuoria.

5 Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

5.1 Kiusaamista ehkäisevä suunnitelma

Kiusaamista ehkäisevää työtä kuvaillaan Paraisten kaupungin kiusaamisen vastaisessa toimintasuunnitelmassa (hyväksytty sivistyslautakunnassa 17.6.2019). Kaikilla esiopetusyksiköillä ja päiväkodeilla on yksikkökohtainen toimintasuunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.

Häirintä: Päiväkodin johtajan ja muun henkilöstön tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai matkalla esiopetukseen/päiväkotiin tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olleen oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle

5.2 Kriisisuunnitelma

Esiopetukselle ja varhaiskasvatukselle on laadittu kriisisuunnitelma joka löytyy kaupungin kotisivulta.